

'Et hunnigt goed...'

Jan van de Veluwe

Begin september (1999) doolden mijn vrouw en ik in Drenthe wat rond op het uitgestrekte Hoogveen Reservaat 'Bargerveen' aan de Duitse grens. Nooit geweten dat we daar zo'n schitterend stuk natuurschoon zouden aantreffen. Temidden van het nogal vergraste veenlandschap zagen we een flink aantal plekken mooie paarse heide met zowaar enkele bijenstanden. Door een paar kasten aan de achterzijde voorzichtig even op te tillen bleek de vermoedelijke honingooft, ondanks de droge zomer, toch boven alle verwachting! Al wandelende ontmoetten we er een paar imkers, die de opmerking maakten 'Et hunnigt goed' of wel 'Es hönigt gut', hoe dan ook, we konden hen aan de hand van hun taal moeilijk thuisbrengen en hielden het maar op Platduits, met andere woorden. een paar imkers uit de grensstreek.

Iets zuidelijker van dat hoogveenlandschap, in Nieuw-Schoonebeek ontmoetten we Sjors Herbers. Samen met zijn echtgenote runde hij, sinds het bereiken van de VUT-leeftijd, een imkersbedrijf. De intensieve samenwerking met zijn imkermeester Swieters uit Dedemsvaart, stond garant voor eerste kwaliteit honing, die hij via een bordje aan de weg te koop aanbood.

In het verleden waren we reeds enkele malen te gast bij Karel de Bruyn in Vledder, eens de eigenaar van een prachtige bijenmuseum in zijn woonboerderij. Helaas is hij daar enkele jaren geleden mee gestaakt. Willen we nu nog een unieke bijenexpositie bewonderen, dan moeten we naar het dichtbij gelegen Frederiksoord, waar Baldi Dekker in een dependance van de Tuinbouwschool de laatste jaren een schitterende collectie imkersmaterialen heeft bijeenbracht. Een bezoek aan dat museum is zeer de moeite waard!

Gaan we nog verder noordelijk, dan komen we in Ooststellingwerf, waar we tot onze verbazing ontdekten, dat men daar geen Fries spreekt, maar 'Stellingwerfs', een soort Nedersaksisch dialect, dé voertaal daar in het zuidoosten van Friesland. In die contreien, in Jubbinga, maakten we kennis met een echte streekgebonden imker, die een plaatsgenoot als volgt betitelde: 'In de wereld van de iemkeri'je kuj' niet om him henne. Alle Stallingwarver

iemkers kennen him. We praoten over Tjietze van Dam. Tegere mit zien zeune Hendrik voert hi'j een florissaant bedrieff in Jubbege onder de naeme Firma van Dam en zeune'. Bij die ontmoeting moesten we onmiddellijk terugdenken aan het tweetal imkers in het veengebied, zij spraken namelijk datzelfde taaltje!

Ondertussen waren we een weinig gewend aan dat dialect en we gingen verder naar Oost-Stellingwerf, waar eens de alom bekende bijenpromotor van de vier noordelijke provincies woonde: Atze Dijkstra. Helaas is deze beroepsimker in 1985 op 73-jarige leeftijd 'weggeraakt', zoals men dat in hun taal pleegt te zeggen.

Daar de imkersvereniging Oost-Stellingwerf onlangs 100 jaar bestond ontvingen wij vanwege ons bezoek aldaar het fraaie boekje 'Et hunnigt goed...'. Ik behoef u niet te vertellen met wat voor plezier we dat boekje in ontvangst namen, te meer waar bleek, dat hun spreektaal, in tegenstelling tot het Fries, heel goed verstaanbaar bleek te zijn. In dat boekje ontdekten we het schone verhaal, gewijd aan Atze Dijkstra, dat we na dit avontuur, enigszins bekort, de lezer niet willen onthouden.

'Atze Dijkstra is in de crisistied uut liefde veur de netuur in et algemien, mit iemkeren begonnen. Hi'j het de oorlogstied deurbrocht in Appelsche. De mooie zommers van die jaoren smeten een protte hunning op. Dat was een goed ruilmiddel om an eten te kommen en et de gaasten van et pension (familiebedrieff) zodoende naor de zin te kunne maeken.

An de beplaanting van de tuun -veur de iemkeri'je van belang- besteedde hi'j de neudige andaacht. Nao de oorlog bin zien oolden wegraekt en Atze verhuusde naor Oosterwoolde. De iemkeri'je wodde staorigan zien vak. In 1936 was hi'j lid wodden van de iemkersverieninge.

Al vroeg was hi'j uut aende zet mit lezen van vakliteratuur. Dat het hi'j daon tot an et aende van zien leven. Hi'j las niet allienig Hollaanse vakliteratuur, mar ok Duutse en Ingelse. De kennis van vremde taelen het hi'j himzels anleerd. Nao de oorlog is hi'j an et wark gaon mit et maeken van een diaserie over de iemkeri'je. An disse riegel

dia's het hi'j' altied deurwarkt. Daor kwam an et aende van de vieftiger jaoren uut vot dat hi'j' veur iemkers- en vrouwludeverienings lezings hul. Veur et grootste pat dee hi'j' dat in Frieslaand, Grunningen, Drenthe en Overiessel. Ien keer het hi'j' een lezing hullen veur de iemkersverieninge in Bennekom, waor ok deskundigen van de Laandbouwhogeschoele uut Wageningen bi'j weren. Et wolde een interessaante discussie. Dijkstra zette ok praotaovons op touw.

Atze Dijkstra kon ok goechelen en hypnotiseren. In 1955 haelde hi'j' zien praktisch iemkersdiplome. Hi'j' gaf vaeke iemkers- en strovlechtskursussen an jonge iemkers. Zien hunnighaandel breidde him staorigan uut. Hi'j' hadde een hoop vaaste klaanten, die him trouw bleven in goeie en in minne jaoren. Hi'j' warkte mit foolders.

- 348** Et begin van zien verzaemeling stamt van 1960. Sund 1980 is de kollektie as iemkerije-museum 'Apiculturama' opneumen in et Groot Museumboek en in de officile list van de Staatsuutgeverij'e. Hi'j' kreeg in de Stellingwarven spullen van oolde iemkers. Via contacten uut de vakliteratuur kreeg hi'j' ok spullen van de Luneburger heide. Deur zien schrieven in vremde taelen wodden de kontakten de hieltied groter. Et terrein wodde brieder en zien verzaemeling internationaol. Hi'j' bezocht et internationaole congres van de wereldiemkersverieninge 'Apimondia' in Athene in 1979. Veur al zien wark het Atze Dijkstra alle vier de spelties kregen, die d'r in de iemkerij'e te vergeven binnen,

In 1986 kende de Verieninge tot Bevoddering van de Iemkerij'e in Nederland him in verbaand mit zien vieftigjaorig lidmaotschap de zeskaantige goolden ertespede toe. Atze Dijkstra het mit zien enorme kennis van de iemen duzenden aanderen daor riever deur maakt. In zien jubileumjaor is de beroepsiemker Atze Dijkstra op 10 juli 1986 op 73-jaorige leeftied wegreaekt'.

Zien kollektie beviend zich noe in et gebouw van de Stichting Stellingwarver Schieversronte, Instituut veur Stellingwarver tael en kultuur mit historisch en volkskundig archief, Oldeberkoop/Berkoop. Tillefoon 0516-451108.

Mijn bijen bivakkeerden in die tijd op de heide in Oldebroek. Door de grote droogte was een permanente watervoorziening onontbeerlijk. Verder hebben de volken gedurende de eerste dagen van augustus stevig gebruik moeten maken van hun reserve voorraad. Eerst in de loop van die maand viel er meer en meer regen, de heide herstelde zich, met het gevolg dat uiteindelijk nog van een alleszins bevredigende heidehoningoogst gesproken kon worden.

Oproep handwerkmateriaal

In het voorjaar van 2001 (maart t/m mei) zal er in het Bijenteeltmuseum te Kalmthout de derde thematentoonstelling gehouden worden met als titel 'Een Bijzonder handwerk'. Wij zijn op zoek naar mensen welke de voorbije jaren een handwerk maakten in verband met de bij of de bijenteelt en dit dan ook willen tentoonstellen in ons museum. Inlichtingen bij Els Didelez op het telefoonnummer 0032-3-646 36 05 of schriftelijk op het adres Bijenteeltmuseum vzw, Putsesteenweg 131, B-2920 Kalmthout, België.

Rectificatie 1

In het artikel 'De boom met honderduizend attractieve bijenbloempjes' van Jan J. Speelziek in BIJEN 9(11): 314 (2000) staat een verkeerd telefoonnummer vermeld.

Het moet zijn: Pieter Zwijneburg, Boskoop, 0172-216232.

Rectificatie 2

In het vorige nummer, Bijen 9(11): 321-322 (2000) is een fout geslopen.

Onderaan het artikel staat vermeld dat de heer R. Jonker Drents kampioen is geworden. Dit moet echter zijn K. Stel.

Met excuses van de auteur